

ארבעה צריכים חיזוק (ברכות לב:) - שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כחו (רש"י)

שיחת רבינו הגדול מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א • כי תשא תשפ"ב

יותר מהתורה של האמוראים! כי זה הבל שאין בו חטא. עד כדי כך גדולה השפעת קדושת התורה של תינוקות של בית רבן.

לימודי חול – חסרון קדושה

ולכן היכן שילדים לומדים יותר תורה, זה מקדש את העולם, ומשפיע קדושה על כל העולם, ואילו לימודי חול, לומדים רק את ההכרח, חיבור וחיסור כפל וחילוק, מה שמוכרחים ולא יותר! וכל שאר הזמן צריך להיות קודש לתורה, כי זה מקדש ומקיים את העולם, ופחות תורה זה פחות קדושה.

לימוד התורה של הילדים מקיים את העולם, ומהו העולם? כל העולם! **תינוקות של בית רבן שלומדים תורה פה משפיעים קדושה גם באוסטרליה ובאמריקה הדרומית והצפונית, עד המרחק הכי גדול שיכול להיות, התורה שלומדים כאן משפיעה קדושה, וזהו כוח התורה של תינוקות של בית רבן, דווקא קטנים! שהם אמנם לאו בני חיובא, אבל התורה שלהם כל כך חשובה, ואם הם לומדים פחות תורה חסר קדושה בכל העולם.**

ולכן זוהי זכות עצומה למי שעוסק בזה, ללמד תורה לתינוקות של בית רבן, וההיפך זהו חטא חמור למנוע מכך או להכניס לימודי חול קצת, ורק יש דברים שמוכרחים, שבמצאות אי אפשר ויש הכרח, אבל מה שלא מוכרחים!:

תורה נותנת חיים בעולם הבא ובעולם הזה

ובאמת גם אנשים מבוגרים, גם אדם מבוגר, כשהוא לומד תורה הוא מקדש את עצמו ואת כל העולם, ומשפיע קדושה על כל העולם, כי תורה מקדשת בקדושת התורה וכל רגע מוסף קדושה, ופחות תורה זהו חיסרון קדושה. מצד אחד זו הקדושה ומצד שני חס ושלום ההיפך.

וזהו המעשה שמובא בגמרא (שבת ל, ב) עם דוד המלך, שביקש מהקב"ה הודיעני השם קצי (תהלים לט, ה) לדעת מתי הוא ימות, ואמר לו הקב"ה כי בשבת ימות, ושאל באיזה שבת, ולא אמר לו הקב"ה, ומה עשה דוד המלך? בכל שבת הוא ישב ולמד כל היום, ומכוח קדושת התורה לא היה יכול מלאך המוות להגיע אליו, וכשראה זאת מלאך המוות, הלך והשמיע קול רעש באילנות שמאחורי הבית, ויצא דוד המלך לבדוק מה סיבת הרעש, וגם אז המשיך ללמוד אבל כשיצא נשברה המדרגה תחתיו והפסיק לרעג אחד מלימודו, ובאותו הרגע כבר היה יכול מלאך המוות להגיע אליו ונטל את נשמתו.

וראים שכל זמן שאדם עוסק בתורה אין מלאך המוות שולט עליו, מפני קדושת התורה, **והתורה היא תורת חיים לא רק של חיי הנצח, אלא גם תורת חיים בעולם הזה, להמשיך את החיים, כמובן חיים של תורה.** זהו כוח התורה.

ובנפש החיים (ד, לג) כתב על הפסוק (משלי ג, יח) עץ חיים היא למחזיקים בה, שהתורה משולה לעץ חיים, וכמו אדם שנמצא בים ללא ספינה, ויש עץ שצף על המים, והוא נאחז ומחזיק בעץ שלא להיטבע, כל זמן שהוא מחזיק בעץ אזי העץ גם מחזיק אותו שלא ייטבע, אבל אם יעזוב רגע אחד מאחיזתו מיד באותו הרגע הוא טובע, כך גם התורה היא עץ חיים למחזיקים בה, ונותנת חיי נצח וגם חיי העולם הזה, כל רגע של תורה!

וצריכים לדעת את זה, אנו איננו יודעים מהו חשיבות רגע אחד של תורה, וגם אלו שכבר עוסקים בתורה, אם יש עוד רגע אחד פנוי שאפשר ללמוד בו, אין לשער את הזכויות והחשיבות מהו הרגע הזה של תורה, וכמה גדולה הקדושה שמקדש את עצמו ומקדש את כל העולם.

לכן אשרינו מה טוב חלקנו שיש לנו תורה, ואנו עוסקים בתורה, כל אחד לפי כוחו כמה שהוא יכול, כמובן לפי התנאים שלו, וכבר הזכרנו מה שכתב המסילת ישירים בסוף הספר כי יכול להיות גם אדם פשוט שעוסק בעבודות פשוטות ביותר והוא חסיד עם מעלת ומדרגת החסידות, כל אחד לפי מצבו.

וידוע שבתל אביב היה סנדלר, שהיה מתפרנס מתיקון נעליים, והוא היה בעל מדרגה, כי הראש היה תפוס בקדושה, ואנשים חשובים מאד הלכו אליו לבקש ברכות, והוא היה מברך והברכות התקיימו, שייך דבר כזה! כל אחד לפי מה שהוא יכול וכפי התנאים שלו שייך שיהיה דבוק בקדושה.

ורק יש דרך במסילת ישירים האיך מתקדמים וכיצד עושים את זה, והדבר הראשון הוא תורה, כמו שהביא שם מברייאת דרבי פינחס בן יאיר שתורה מביאה לידי זהירות ולכל המעלות שאחריה, וכן תפילה, וכמו שאמרנו תפילה לבד לא מועילה לשינוי המידות, אבל מתפללים שתרגילנו בתורתך ודבקנו במצוותיך, וזו תפילה לקבל את האמצעים המביאים לשינוי ותיקון המידות, שעל זה גם תפילה יכולה להועיל. ולכן אשרינו מה טוב חלקנו.

אהבת תורה על ידי ההרגל

יש דין של חינוך בקטן, לחנכו ולהרגילו במצוות, והוא חיוב מדרבנן, ורק יש שאלה מי הוא המחויב בזה, האם הקטן עצמו הוא המחויב, או שהחיוב הוא על האב, ויש שתי שיטות בזה (עיין רש"י ותוסי' בברכות מה).

ולעומת זה אדם גדול כבר הוא מחויב בעצמו, וחייב מדאורייתא בכל התרי"ג מצוות, ורק יש יצר הרע המפריע לזה, שלא לקיים את המצוות.

ועל זה יש תפילה שאנו מבקשים בכל בוקר 'שתרגילנו בתורתך ודבקנו במצוותיך', ומזכירים כאן שתי לשונות, שתרגילנו ודבקנו, על תורה ועל מצוות, והפירוש בזה כי צריך הרגל, כי בלי הרגל זה קשה מאד, וצריך להתרגל, שתרגילנו בתורתך! ולאחר ההרגל זה כבר נעשה טבע ואז כבר אין זה קשה, אבל בלי הרגל קשה מאד, כי היצר הרע מפריע וזה נגד הטבע.

וזהו מה שנאמר עוד על תורה (משלי ה, יט) באהבתה תשגה תמיד, ובגמרא (עירובין נד, ב) קראו פסוק זה על רבי אלעזר בן פדת, שמרוב שקיעותו בלימוד שכח היכן הניח את בגדו, וכיצד מגיעים לאהבת תורה ושקיעות כזו? על ידי ההרגל! שתרגילנו בתורתך, עד שההרגל נעשה טבע.

וכיון שתורה היא הדבר החשוב ביותר לחיי הנצח וגם לאשריך בעולם הזה, לכן ברא הקב"ה את האדם כך, שאם הוא בא ליטרה ועוסק בתורה, מן השמים מסייעין אותו שזה מושך, ונהנה מן הלימוד ומקבל אהבה לזה, באהבתה תשגה תמיד, אבל צריך גם תפילה על זה, שתרגילנו בתורתך, כי זה נגד הטבע החומרי, וההרגל נעשה טבע ומקבלים אהבה.

דקות והרגל במידות טובות

ומבקשים עוד ודבקנו במצוותיך, והיינו כמו שמצינו בפרקי אבות (ב, ט) שרבי יוחנן בן זכאי שאל את תלמידיו איזוהי דרך טובה שידבק בה האדם, ואמרו לו לב טוב, עין טובה, ועוד ענייני מידות טובות, ולשון 'דרך' מורה על המידות, כמו שכתוב (דברים כח, ט) והלכת בדרכיו, ואמרו חז"ל מה הוא רחום וכו', ועל כך שאל רבי יוחנן איזוהי 'דרך' טובה, דהיינו מה הם המידות הטובות שצריך להידבק בהם, ואמר לשון דבקות, שידבק, דהיינו שזה יהיה טבעי, שכן יהיה הטבע, עם מידות טובות, ויכול להיות אדם שהוא כבר בעל מידות טובות, אבל זה יכול להתחזק ולהתחזק, שיהיו יותר מידות טובות בטבע, ועל זה מבקשים 'ודבקנו' במצוותיך וכו' ודבקנו ביצר הטוב ובמעשים טובים.

וגם בזה הדרך היא על ידי ההרגל, וכשאדם מתרגל הוא נעשה דבוק עד שזוהי מצויאותו, ונהיה עם טבע ומציאות של מידות טובות.

וכבר כתב רבי ישראל סלנטר (עיין אור ישראל מכתב יד) כי תפילה על תיקון המידות בלי השתדלות מעשית בזה, הרי היא תפילת שווא, ומי שאין לו מידות טובות, אם יתפלל לקבל מידות טובות, על ידי התפילה לבד, זה כמו להתפלל לראות בלי עניינים, כי יש שיטה ודרך על פי כוחות הנפש כיצד לתקן ולחזק את המידות הטובות, וכאמור הדרך לזה היא על ידי ההרגל.

גודל זכות וקדושת תורה של תשב"ר

ויש עוד דבר שאמרנו בגמרא בשבת (ק"ט, ב) אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן, והיינו שתינוקות של בית רבן למרות שהם קטנים ועדיין אינם חייבים במצוות, הבל פיהם – מה שהם עוסקים בתורה מקיים את העולם! ו'מקיים את העולם' פירושו שזה מקדש את העולם, ומשפיע קדושה על כל העולם, ואף שאינם חייבים בעסק התורה, כי הם קטנים ופטורים מן המצוות, אבל התורה שלהם גם בלי מצוה, עצם קדושת התורה משפיע ומקיים את העולם, וכאמור מקיים את העולם פירושו שזה משפיע קדושה על כל העולם, שבעולם יהיה כבוד שמים, שהרי כל העולם קיים בשביל כבוד שמים, כמו שנאמר (ישעיה מג, ז) לכבודי בראתיו, והכבוד שמים שבעולם הוא על ידי הבל פיהם של תינוקות של בית רבן, שהוא הבל שאין בו חטא, ולמרות שאינם בני חיובא, הבל פיהם משפיע ומקיים את העולם.

ומובא בגמרא שם שרב פפא אמר לאביו, דידי ודידך מאי? כלומר מה עם התורה שלנו וכיצד היא נחשבת? ואמר לו אביו שאינו דומה הבל שאין בו חטא להבל שאין בו חטא, והיינו כי **הבל תינוקות של בית רבן הוא הבל של בני חטא, חטא, ונחשב יותר מתורתם של האמוראים!** והרי האמוראים היה להם כוח להחיות מתים, וכמו שאמרו (ע"ז י, ב) זוטי דאיתא בכו מחיה מתים, ויש הרבה גמרות שאמוראים החיו מתים, ועם כל זה התורה של תינוקות של בית רבן היא

הבא ליטהר מסייעין אותו

ועוד דבר בדוק ומנוסה, שתפילה בלב גם כן משפיעה, וכבר סיפרתי את המעשה שהיה באדם מחוץ לארץ, שלא היה דתי, ופעם הגיע לבקר בארץ, והלך לכותל המערבי, וכשהגיע אל הכותל התחיל קצת להתעורר, וחשב בלבו, אם אכן האמונה היא נכונה הייתי רוצה באמת לדעת זאת, והוא לא ידע מה היא האמונה ולא היה מאמין, אך גם לא היה אפיקורס ולא היה כופר, ורק היה מסופק ולא ידע את האמת, ובכותל היו לו הרהורי תשובה כאלה, שהוא רוצה לדעת את האמת, ובאותו הרגע שחשב כך, ניגש אליו אחד מהפעילים שעסקו בחיזוק, ושאל אותו אם הוא רוצה לדעת מה היא היהדות!

ועוד היה מעשה אחר בצעירה יהודייה, שהייתה רחוקה מן האמונה ולא ידעה את האמת, והלכה לכומר בצרפת שיגיד לה מה היא הנצרות, מה היא האמונה של הנצרות, והוא אמר לה: הרי את יהודייה, לכן קודם ותבררי מה היא היהדות! והיא אכן הלכה לדעת מה היא היהדות, וזכתה להתחזק וחזרה בתשובה והקימה בית של תורה.

ופעם כשסיפרתי את הסיפור הזה ברבים, ניגש אלי אחד מהשומעים ואמר, אני בנה של הצעירה הזו, שהכומר החזירה בתשובה ונתן לה יהדות... וכל זה כמובן בהשגחה מן השמים, ויתכן שזהו גם כן מפני שחיפשה את האמת, ולפי הבנתה לא ידעה מה היא האמת והלכה לכומר לחפש זאת, ובזכות שרצתה את האמת זכתה לסייעתא דשמיא שאמר לה לברר מה היא יהדות.

ההכלל הוא כמו שאמרו חז"ל (יומא לח, ב) הבא ליטהר מסייעין אותו, והרי אנו כולנו באים ליטהר, והדרך ליטהר היא על ידי לימוד ספרי המוסר, כל ספרי המוסר, מה שמעניין כמובן, כי לימוד שמעמם אינו משפיע, וכל ספר מוסר שמעניין משפיע וזהו 'בא ליטהר' מסייעין אותו.

ומלבד הסייעתא דשמיא שזוכים בזה, זהו גם בדרך הטבע, וכמו שאמר רבי חיים מוואלוז'ין לרבי זונדל מסלנט "כל ספרי מוסר טוב ללמוד אבל מסילת ישירים יהיה מנהלך", כי המסילת ישירים נותן דרך ושיטה טבעית לפי כוחות הנפש, האיך להתקדם בכל המעלות מדרגה אחר מדרגה.

ואמנם שמעתי פעם שאין צריך להתחיל דווקא מתחילת המסילת ישירים, אלא אפשר גם להתחיל מהאמצע, מהנקיות ומהפרישות וכדומה, ואין צריך דווקא לפי הסדר. אלא שעל פי הסדר הוא יותר קל. אבל העיקר הוא כל אחד לפי מה שמושך אותו.

אם כן אשרינו מה טוב חלקנו שאנו יכולים ובאים ליטהר, ובאים לשמוע דברי מוסר, שזהו בא ליטהר, ובזכות זה נזכה לסייעתא דשמיא מסייעין אותו, ונזכה כולנו ליטהר וגם לטהר ולהשפיע על אחרים!

משא רבינו שליט"א למעמד סיום הדף היומי בהלכה שעל ידי 'דרשו'

הענין של לימוד ההלכה ומשנה ברורה, הנה החפץ חיים חיבר הרבה ספרים, ובכל הספרים הייתה המטרה לשם זיכוי הרבים, ותחילה חיבר את ספרו הראשון 'חפץ חיים' על לשון הרע, ואחר כך חיבר עוד הרבה ספרים, וכולם לזיכוי הרבים.

והמשנה ברורה הוא זיכוי הרבים בהלכה למעשה, וכבר אמרו (נדה עג, א) כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, והמשנה ברורה חלק אורח חיים הוא הלכה למעשה על דברים שנוגעים ליום יום, מתחילת היום עד סוף היום, וגם שבתות וימים טובים וראש חודש, הכל הלכות של דבר יום ביומו, והוא זיכוי הרבים בשמירת ההלכה, על כל האורח חיים! והחפץ חיים היה לו סייעתא דשמיא בזיכוי הרבים, ומה שהוא התחיל היה לו סייעתא דשמיא וגמר.

לכן כל מי שלומד קביעות יום יומית במשנה ברורה בהלכה למעשה, זה ממש דבר הכרחי מאד, כדי לדעת מה לעשות והאיך להתנהג, בכל ברכה ובכל תפילה, מה לחשוב ומה לכוון, ועל כל ההנהגה היום יומית של כל השנה, הכל כתוב במשנה ברורה, ואלו שלומדים משנה ברורה זוהי זכות גדולה מאד בשבילם, וכמו שאמרו 'מובטח לו' שהוא בן העולם הבא, אם זו קביעות יום יומית בהלכה, אזי ודאי שיהיה לו עולם הבא! מפני שהוא יקיים את כל מה שהוא חייב.

ובאמת שאדם יקיים את כל מה שהוא חייב זה לא פשוט, ולכן יש צורך גם כמו שכתב גם המשנה ברורה (סימן א' וסימן תר"ג) ללמוד בכל יום ספרי מוסר, וכמו שאמרו חז"ל בראתי יצר הרע ותורה תבלין, מהו התבלין? כל התורה – אבל התבלין העיקרי הוא ספרי היראה, תורה של יראת שמים, להוסיף יראת שמים, וזהו דבר הכרחי, כי היראה מלבד שהיא מצוה בפני עצמה, היא גם דבר הכרחי לצורך כל תר"ג מצוות, מעשים ודיבורים ומחשבות, על הכל יש צורך לדעת את ההלכה, והמשנה ברורה גם מחייב ללמוד מוסר, ולקיים את מה שהמוסר אומר, שזהו העיקר.

ובעזרת השם, כל אלו שלומדים את המשנה ברורה הרי הם באים ליטהר, כי למה לומדים משנה ברורה? כדי לדעת וכדי לקיים, והבא ליטהר זוכה לסייעתא דשמיא, שמן השמים מסייעים אותו, ואם גם בא לטהר אחרים ומזכה את הרבים, ודאי שיש סייעתא דשמיא, ואלו העוסקים בזיכוי הרבים במשנה ברורה הם באים לטהר, וזוכים לסייעתא דשמיא לטהר ולזכות את הרבים.

ונוסף לזה גם חשוב מאד ההתמדה בתורה, והמשנה ברורה מחייב את זה, קיום ההלכה להיזהר מביטול תורה, וההתמדה בתורה אינה 'מידת חסידות', אלא ביטול תורה זהו חטא! וכשאדם עוסק בתורה – אין לו חטא. וכמה לעסוק? כל אחד כמה שהוא יכול, ובמסילת ישירים בסוף הספר כתב שגם אדם שעוסק בעבודות פשוטות מאד לצורך פרנסה יכול להיות חסיד וצדיק יסוד עולם, אם הוא עושה מה שהוא חייב, וכשעושה כל מה שהוא יכול ואינו יכול יותר, זוהי השלמות, והוא כבר האדם השלם.

וחשוב מאד לדעת זאת, שעסק התורה והתמדה אינו מידת חסידות אלא חיוב גמור, אבל זה גם דבר נעים, כי דברי תורה מתוקים מדבש (תהלים יט, יא), דבש וחלב תחת לשונך (ש"ש ד, יא), והתורה נמשלה למים וליין ולכל הטעמים, והענין בזה מפני שתורה זה דבר חיוני, וכמו שבגוף מה שחיוני לגוף יש בו מתיקות, כי לולי המתיקות אדם לא היה אוכל, ומפני שהוא רעב ונהנה מהאוכל והשתייה לכן הוא אוכל, וכך ברא הקב"ה את האדם כדי שיוכל להתקיים, וגם בעלי חיים יש להם הטבע הזה, כך גם בצורך חיי הנצח של הנשמה, של נפש האדם, מכיוון שחיי הנצח בעולם הבא זהו הדבר הכי טוב שיכול להיות, וכמו שנאמר (ישעיה סד, ג) עין לא ראתה אלוקים זולתך, לכן יש מתיקות מיוחדת בעסק התורה, כי תורה זה הדבר הכי חשוב בשביל העולם הבא! והקב"ה ברא את התורה עם מתיקות כדי שאדם יעסוק בתורה לקיום הנפש לחיי הנצח.

וכאמור המשנה ברורה מחייב את זה, ובקיום המשנה ברורה זוכים לחיי נצח, ואין לשער הזכויות שבזה, וכל העוסקים, הלומדים והמשפיעים ללמוד, זה זכויות עצומות מאד, ובעזרת השם שנזכה כל עם ישראל להיות זוכים ומזכים, כן יהי רצון!

לאור קריאת מרן רבינו שליט"א להתחזק בקביעות יומית בלימוד ההלכה בכל יום כדי לדעת ולקיים, וכן בלימוד ספרי המוסר לחיזוק היראה, יוצא מכון סיומי 'תמצית' ומבחני 'לדעת' במבחנים שבועיים על המשנה ברורה וספרי החפץ חיים. ניתן לקבל את הסיכומים והמבחנים במייל 7692282@gmail.com או במוקדי החלוקה. ניתן לעשות את המבחנים בטלפון 0737-289-669 או בנדירים פלוס קופת לדעת או דרך המייל הנ"ל.

נדבת הרב שלמה קורלנסקי

לכבוד שמחת נישואי בתו נעמה שתחי' עם הבה"ח טוביה בלאטטער שיחי' זכזכו לבנות בית נאמן בישראל בנין עדי עד!

לעילוי נשמת מרן רבינו ראש הישיבה הגאון רבי חיים שלמה ב"ר יעקב משה ליבוביץ צוקללה"ה נלב"ע ביום ש"ק י"ח אדר א' תשע"ו נדבת ידידינו החתן הרב שמעון פרץ שיחי'

לעילוי נשמת

הרבנית בתיה ליוואוויץ ע"ה ב"ר אליעזר שמחה צ"ל נלב"ע ט"ז אדר תש"פ - תנצב"ה

נדבת ידידינו הרב יוסף חיים רבי שיחי' ממקורבי רבינו מרן ראש הישיבה שליט"א כהודיה להשי"ת לרגל הולדת בנו שיחי' זיכה להכניסו בבריתו של אברהם אבינו בעתו ובזמנו, לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים!